

Warszawa, dnia 13 września 2016 r.

Poz. 1455

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia 23 sierpnia 2016 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań
Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**

Na podstawie art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1438, z 2015 r. poz. 308 i 349 oraz z 2016 r. poz. 50) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 4:
 - a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) posiadanie kwalifikacji zawodowych określonych w ust. 2a.”,
 - b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:
„2a. Warunek dotyczący kwalifikacji zawodowych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, uważa się za spełniony, jeżeli osoba fizyczna posiada:
 - 1) stopień naukowy doktora lub ukończone studia trzeciego stopnia w dziedzinie nauk rolniczych lub nauk weterynaryjnych lub
 - 2) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunku wymienionym w ust. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, lub na kierunkach studiów, w ramach których zakres kształcenia albo standardy kształcenia obejmują treści w zakresie związanym z działalnością rolniczą, w wymiarze łącznym co najmniej 200 godzin lub co najmniej 30 punktów uzyskanych w ramach Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (*European Credit Transfer and Accumulation System*), lub
 - 3) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie, na kierunku związanym z kształceniem w zakresie innym niż wymieniony w ust. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością w rolnictwie, lub
 - 4) kwalifikacje w zawodzie wymienionym w ust. 2 lub 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia, lub
 - 5) wykształcenie średnie oraz co najmniej 4-letni staż pracy w rolnictwie, lub
 - 6) tytuł wykwalifikowanego robotnika lub tytuł mistrza, lub tytuł zawodowy lub tytuł zawodowy mistrza w zawodzie wymienionym w ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia, uzyskany w formach pozaszkolnych, oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie.

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 230, 1345, 1346, 1608 i 2089 oraz z 2016 r. poz. 170.

2b. Za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym wnioskodawca:

- 1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) z tytułu prowadzenia działalności rolniczej lub
- 2) był zatrudniony w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę, na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Pomoc, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 2, może być przyznana osobie nieposiadającej kwalifikacji zawodowych, o których mowa w ust. 2a, jeżeli złoży oświadczenie, w którym zobowiąże się do uzupełnienia tych kwalifikacji w okresie 3 lat od dnia zawarcia umowy kredytu bankowego. Oświadczenie o sposobie uzupełnienia kwalifikacji zawodowych w zakresie rolnictwa sporządza się i składa na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję na jej stronie internetowej.”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Łączna wysokość pomocy, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 2, nie może przekroczyć 60% kwoty udzielonego kredytu bankowego i nie może być wyższa niż równowartość w złotych kwoty 20 tys. euro, przeliczonej według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego ustalonego na dzień udzielenia pomocy.”,

e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Szczegółowy wykaz kierunków studiów, zawodów oraz tytułów kwalifikacyjnych, a także rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.”;

2) w § 5:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Średnia roczna produkcja rolna, o której mowa w ust. 2, jest ustalana na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wielkość prowadzonej produkcji rolnej w danym gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej, a w przypadku braku takich danych lub dokumentów – na podstawie danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego o średniej wielkości produkcji rolnej, udostępnianych przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra.”,

b) w ust. 5 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Protokół oszacowania szkód sporządza się na formularzu udostępnionym na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.”,

c) w ust. 7:

– pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) dokonuje:

- a) oszacowania szkód, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, w terminie do dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, nie później jednak niż:
 - do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji i nie wcześniej niż od wschodów upraw albo
 - w terminie do trzech miesięcy od wystąpienia gradu, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny – w przypadku szkód w środku trwałym, albo
 - w terminie do 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego komisji rozpoczęcie szacowania szkód – w przypadku szkód spowodowanych przez powódź w budynkach,
- b) dwukrotnie oszacowania szkód spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź lub grad w drzewach owocowych:
 - po raz pierwszy – w terminie do 2 miesięcy od dnia powstania tych szkód,
 - po raz drugi – nie później niż w terminie do 12 miesięcy od dnia powstania tych szkód;
- 3) składa protokół oszacowania szkód wojewodzie właściwemu ze względu na miejsce powstania tych szkód w terminie:
 - a) 30 dni od dnia oszacowania szkód, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3,

- b) 45 dni od dnia oszacowania szkód – w przypadku protokołów zbiorczych, o których mowa w ust. 6 – z tym że w przypadku szacowania szkód w drzewach owocowych, o którym mowa w pkt 2 lit. b, protokół oszacowania szkód zawiera dane wynikające z oszacowania szkód dokonanego po raz drugi.”;
- 3) w § 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Kredyty bankowe objęte pomocą, o której mowa w § 3–6, 13g i 13h, są udzielane przez banki w ramach przyznanych tym bankom limitów finansowych.”;
- 4) w § 8 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Częściowa spłata kapitału kredytu bankowego, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, nie przysługuje do kredytów na zakup użytków rolnych, jeżeli umowa sprzedaży jest zawarta między osobami zaliczanymi do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn.”;
- 5) w § 13:
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Agencja udziela pomocy finansowej na realizację innych zadań wynikających z polityki państwa w zakresie rolnictwa i rozwoju wsi, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 6, dla producentów rolnych, którym został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody w danej uprawie w wysokości co najmniej 70% lub szkody powstały na powierzchni co najmniej 70% upraw w szklarniach i tunelach foliowych, spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3.”;
- b) w ust. 6:
– w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:
„a) kopię protokołu oszacowania szkód, sporządzonego przez komisję, o której mowa w § 5 ust. 5, zawierającego informacje o powierzchni uprawy, w której powstały szkody w wysokości co najmniej 70%, lub informacje o powierzchni upraw w szklarniach i tunelach foliowych, na której powstały szkody co najmniej na 70% powierzchni tych upraw,”;
- w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:
„a) kopię protokołu oszacowania szkód sporządzonego przez komisję, o której mowa w § 5 ust. 5, zawierającego informacje o powierzchni uprawy, w której powstały szkody w wysokości co najmniej 70%, lub informacje o powierzchni upraw w szklarniach i tunelach foliowych, na której powstały szkody co najmniej na 70% powierzchni tych upraw,”;
- c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:
„7. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1, ustala się jako iloczyn deklarowanej przez producenta rolnego we wniosku, o którym mowa w ust. 4, powierzchni uprawy, w której powstały szkody, oraz stawki pomocy, której wysokość będzie uzależniona od rodzaju uprawy.”;
- 6) w § 13e:
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W latach 2015–2018 Agencja udziela corocznie pomocy finansowej na realizację innych zadań wynikających z polityki państwa w zakresie rolnictwa i rozwoju wsi, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 6, producentowi rolnemu w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, który w latach 2015–2018 prowadził, co najmniej przez rok, gospodarstwo w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w którym są utrzymywane zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (*sus scrofa*), położone na obszarze określonym w § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Programu bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń” na lata 2015–2018 (Dz. U. poz. 517 oraz z 2016 r. poz. 679 i 1153).”;
- b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Pomoc, o której mowa w ust. 1, jest przyznawana w drodze decyzji kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego, na wniosek tego producenta rolnego złożony na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję na jej stronie internetowej.”;

c) w ust. 8 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) faktury lub ich kopie, rachunki wystawione zgodnie z odrębnymi przepisami lub ich kopie lub kopie umów zlecenia lub umów o dzieło, dotyczące poniesionych wydatków wraz z dowodami zapłaty potwierdzającymi poniesienie tych wydatków do dnia zakończenia terminu składania wniosków w danym roku kalendarzowym;”

d) dodaje się ust. 10 w brzmieniu:

„10. Termin składania wniosków w danym roku kalendarzowym, o których mowa w ust. 6, minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.”;

7) po § 13g dodaje się § 13h i 13i w brzmieniu:

„§ 13h. 1. W 2016 i 2017 r. Agencja udziela pomocy finansowej na realizację innych zadań wynikających z polityki państwa w zakresie rolnictwa i rozwoju wsi, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 6, producentowi rolnemu w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, którego przychody są niewystarczające na sfinansowanie zobowiązań cywilnoprawnych w okresie od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r., które zostały podjęte w związku z prowadzeniem produkcji mleka, świń lub owoców i warzyw, zwanych dalej „zobowiązaniami cywilnoprawnymi”.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, polega na stosowaniu przez okres nie dłuższy niż 8 lat dopłat do oprocentowania kredytów bankowych na sfinansowanie zobowiązań cywilnoprawnych, z wyłączeniem zobowiązań cywilnoprawnych na rzecz budżetu środków europejskich.

3. Kwoty kredytów bankowych objęte pomocą, o której mowa w ust. 2, nie mogą przekroczyć kwoty zobowiązań cywilnoprawnych i wynosić więcej niż 5 mln zł na gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, będące mikroprzedsiębiorstwem, małym albo średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia nr 702/2014. Kwotę 5 mln zł pomniejsza się o kwotę udzielonej danemu producentowi rolnemu pożyczki, o której mowa w § 13i.

4. Oprocentowanie kredytów bankowych, o których mowa w ust. 2, może być zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR ustalana dla pożyczek na rynku międzybankowym udzielanych na okres 3 miesięcy (WIBOR 3M), zaokrąglona do drugiego miejsca po przecinku, powiększona nie więcej niż o 1,7 punktu procentowego.

5. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania kredytów bankowych stosuje się przepis § 3 ust. 12.

6. Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez:

- 1) kredytobiorcę w wysokości 2,5%, przy czym przez pierwsze dwa lata od dnia zawarcia umowy kredytu bankowego – w wysokości 1%;
- 2) Agencję – w pozostałej części, jednak dopłata do oprocentowania kredytu bankowego nie może być wyższa niż łączna wysokość pomocy publicznej, która nie może przekroczyć 40% kwoty udzielonego kredytu bankowego.

7. Do wniosku o udzielenie kredytu bankowego, do którego jest stosowana pomoc, o której mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) oświadczenie producenta mleka, świń albo owoców i warzyw o uzyskaniu przychodów niewystarczających na sfinansowanie zobowiązań cywilnoprawnych, z wyszczególnieniem należności głównej i odsetek;
- 2) kopie umów lub innych dokumentów, z których wynikają zobowiązania cywilnoprawne;
- 3) kopie rachunków lub faktur VAT potwierdzających uzyskiwanie obniżonych przychodów.

§ 13i. 1. W 2016 r. Agencja udziela pomocy finansowej na realizację innych zadań wynikających z polityki państwa w zakresie rolnictwa i rozwoju wsi, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 6, producentowi mleka, świń lub owoców i warzyw, prowadzącemu gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, będące mikroprzedsiębiorstwem, małym albo średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia nr 702/2014, którego przychody są niewystarczające na sfinansowanie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym, powstałych w okresie od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r., w związku z prowadzeniem produkcji mleka, świń lub owoców i warzyw, zwanych dalej „nieuregulowanymi należnościami”.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, polega na udzielaniu, na okres nie dłuższy niż 10 lat, nieoprocentowanych pożyczek na sfinansowanie nieuregulowanych należności, z wyłączeniem zobowiązań cywilnoprawnych na rzecz budżetu środków europejskich.

3. Kwoty pożyczek nie mogą przekroczyć wysokości kwoty nieuregulowanych należności. Do kwoty nieuregulowanych należności nie wlicza się odsetek.

4. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1, ustala się zgodnie ze wzorem określonym w § 4 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. poz. 1983, z 2006 r. poz. 1355 oraz z 2009 r. poz. 1008).

5. Pomoc, o której mowa w ust. 1, jest udzielana na wniosek producenta mleka, świń lub owoców i warzyw złożony do kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę tego producenta w terminie do dnia 15 października 2016 r., na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję na jej stronie internetowej.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, zawiera:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- 2) numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
- 3) numer ewidencyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL) albo numer identyfikacji podatkowej (NIP) wnioskodawcy, a w przypadku osób fizycznych nieposiadających obywatelstwa polskiego – numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- 4) kwotę nieuregulowanych należności wraz z kopiami dokumentów potwierdzającymi powstanie tych należności.

7. Do wniosku, o którym mowa w ust. 5, dołącza się:

- 1) oświadczenie producenta mleka, świń albo owoców i warzyw o uzyskaniu przychodów niewystarczających na sfinansowanie nieuregulowanych należności;
- 2) kopie rachunków lub faktur VAT potwierdzających uzyskiwanie obniżonych przychodów.

8. Pomoc, o której mowa w ust. 1, jest przyznawana na podstawie umowy pożyczki.

9. Umowa, o której mowa w ust. 8, jest zawierana w formie pisemnej, pod rygorem nieważności.

10. Umowa pożyczki zawiera co najmniej:

- 1) oznaczenie jej przedmiotu i stron;
- 2) określenie wysokości pożyczki;
- 3) określenie warunków i terminów wypłaty pożyczki oraz rozliczenia pożyczki;
- 4) kwotę udzielonej pomocy obliczonej w sposób określony w ust. 4;
- 5) określenie warunków rozwiązania umowy.

11. Umowę pożyczki zawiera się na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję na jej stronie internetowej.

12. Pożyczka, o której mowa w ust. 2, jest wypłacana w dwóch ratach, przy czym:

- 1) w 2016 r. – pierwsza rata jest wypłacana w wysokości do 50% kwoty pożyczki;
- 2) w 2017 r. – druga rata jest wypłacana po udokumentowaniu spłaty nieuregulowanych należności w wysokości środków wypłaconych w ramach pierwszej raty pożyczki; udokumentowania spłaty nieuregulowanych należności w wysokości środków wypłaconych w ramach drugiej raty pożyczki pożyczkobiorca dokonuje w okresie miesiąca od dnia wypłacenia tej raty.”;

8) załącznik nr 3 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Do umów o udzielenie kredytu bankowego z zastosowaniem pomocy, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia zmienianego w § 1, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 3. Pomoc, o której mowa w § 13h i 13i, może być udzielana od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy publicznej określonej w tych przepisach.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 1 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 2 listopada 2016 r.

Prezes Rady Ministrów: *B. Szydło*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 23 sierpnia 2016 r. (poz. 1455)

SZCZEGÓŁOWY WYKAZ KIERUNKÓW STUDIÓW, ZAWODÓW ORAZ TYTUŁÓW KWALIFIKACYJNYCH, A TAKŻE RODZAJE DOKUMENTÓW POTWIERDZAJĄCYCH POSIADANIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

1. Kierunkami studiów pierwszego, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, których ukończenie uznaje się za posiadanie kwalifikacji zawodowych, są:

- 1) rolnictwo;
- 2) ogrodnictwo;
- 3) rybactwo – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla ryb;
- 4) weterynaria – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
- 5) technika rolnicza i leśna;
- 6) zootechnika.

W przypadku ukończenia studiów na kierunku innym niż wymienione w pkt 1–6 za kwalifikacje zawodowe uznaje się kierunki studiów związane z kształceniem w zakresie rolnictwa, w ramach których zakres kształcenia albo standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością w zakresie rolnictwa w wymiarze łącznym co najmniej 200 godzin lub co najmniej 30 punktów uzyskanych w ramach Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (*European Credit Transfer and Accumulation System*).

2. Wykaz zawodów rolniczych na poziomie kwalifikacji technika:

- 1) technik rolnik;
- 2) technik ogrodnik;
- 3) technik architektury krajobrazu;
- 4) technik hodowca koni;
- 5) technik pszczelarz;
- 6) technik rybactwa śródlądowego – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla ryb;
- 7) technik weterynarii – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
- 8) technik agrobiznesu;
- 9) technik mechanizacji rolnictwa;
- 10) technik mechanizacji rolnictwa i agrotrotoniki;
- 11) technik turystyki wiejskiej.

3. Wykaz zawodów rolniczych nauczanych na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej:

- 1) rolnik;
- 2) ogrodnik;
- 3) pszczelarz;
- 4) mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych;
- 5) rybak śródlądowy – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla ryb.

4. Za studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością rolniczą uznaje się studia, których program obejmuje treści związane z działalnością w zakresie rolnictwa w wymiarze co najmniej 150 godzin.

5. Dokumentem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe jest:

- 1) dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, lub studiów wyższych magisterskich na kierunku wymienionym w ust. 1;
- 2) w zawodzie wymienionym w ust. 2:
 - a) świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem zawodowym albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe,

- b) świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie średnie wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie, odpowiednio:
- technik rolnik – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
 - technik ogrodnik – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.18. Planowanie i organizacja prac ogrodniczych,
 - technik architektury krajobrazu – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu,
 - technik hodowca koni – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.19. Organizowanie chowu i hodowli koni oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.20. Szkolenie i użytkowanie koni,
 - technik pszczelarz – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
 - technik rybactwa śródlądowego – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.2. Wykonywanie prac rybackich w akwakulturze oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.15. Organizacja prac rybackich w akwakulturze,
 - technik weterynarii – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.9. Prowadzenie chowu, hodowli i inseminacji zwierząt oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.10. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług weterynaryjnych oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.11. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej,
 - technik agrobiznesu – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.6. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
 - technik mechanizacji rolnictwa – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.43. Organizacja prac związanych z eksploatacją środków technicznych stosowanych w rolnictwie,
 - technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.46. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,
 - technik turystyki wiejskiej – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację T.7. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich i świadectwo potwierdzające kwalifikację T.8. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego;
- 3) w zawodzie wymienionym w ust. 3:
- a) świadectwo ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom ukończenia szkoły z tytułem wykwalifikowanego robotnika albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe,
- b) świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe wraz ze świadectwem (świadectwami) potwierdzającym kwalifikację w zawodzie wymienionym w ust. 3, odpowiednio:
- rolnik – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej,
 - ogrodnik – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych,
 - pszczelarz – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej,
 - mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie,
 - rybak śródlądowy – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.2. Wykonywanie prac rybackich w akwakulturze,
- c) zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje wymienionymi w lit. b);

- 4) w przypadku tytułu wykwalifikowanego robotnika lub tytułu mistrza albo tytułu zawodowego lub tytułu zawodowego mistrza – świadectwo z tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom z tytułem mistrza, uzyskane na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (Dz. U. poz. 472 oraz z 2006 r. poz. 216) lub świadectwo uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom uzyskania tytułu zawodowego mistrza na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 216);
 - 5) dyplom uzyskania tytułu doktora nauk rolniczych lub doktora nauk weterynaryjnych, lub świadectwo ukończenia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich) w dziedzinie nauk rolniczych lub w dziedzinie nauk weterynaryjnych.
6. Dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów podyplomowych jest świadectwo ich ukończenia.
7. Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia:
- 1) wyższego – jest dyplom ukończenia studiów wyższych;
 - 2) średniego – jest świadectwo ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej, umożliwiającej uzyskanie świadectwa dojrzałości;
 - 3) zasadniczego zawodowego – jest świadectwo ukończenia szkoły zasadniczej lub zasadniczej szkoły zawodowej lub zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodach zgodnych z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, innych niż wymienione w ust. 3.
8. Dokumentem potwierdzającym staż pracy, o którym mowa w § 4 ust. 2b rozporządzenia w:
- 1) pkt 1 – jest zaświadczenie z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub dokument potwierdzający podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
 - 2) pkt 2 – jest świadectwo pracy wydane przez pracodawcę na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Polsce lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).